

Řízení o úschově

Je-li místo splnění závazku nebo jiného dluhu mimo území České republiky, je k řízení o úschově dána pravomoc českých soudů, má-li příjemce v České republice majetek a místní příslušnost soudu tedy je založena podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 568/2007, ze dne 26.3.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci úschovy částky 57.227,- Kč určené pro příjemce Z. C., I., za účasti složitele Mgr. Z. J., advokáta, o přijetí peněz do úschovy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 13 Sd 91/2006, o dovolání složitele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. září 2006, č.j. 24 Co 275/2006-9, tak, že usnesení městského soudu a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 9. května 2006, č.j. 13 Sd 91/2006-4 se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 9 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Složitel se návrhem podaným u Obvodního soudu pro Prahu 9 dne 4.5.2006 domáhal, aby soud přijal do úschovy částku 57.227,- Kč pro příjemce Z. C., I.. Návrh zdůvodnil zejména tím, že byl dne 26.6.2003 jmenován s účinností ode dne 1.7.2003 likvidátorem obchodní společnosti D. T. s.r.o. v likvidaci, že po uhrazení závazků společnosti zbyla částka 125.474,47 Kč, kterou převzal do své "advokátní úschovy" a z ní uhradil daň z příjmů právnických osob, poplatků za zřízení účtu v souvislosti s "advokátní úschovou" a poplatků za výmaz společnosti z obchodního rejstříku, a že zbývající částka náleží příjemci jako jedinému společníkovi likvidované společnosti. Složitel poslal na adresu příjemce, která "je mu známa a která odpovídá i adrese příjemce jako jediného společníka zapsané v obchodním rejstříku", zprávu o průběhu likvidace společnosti se žádostí o "sdělení bankovního spojení", na které bude likvidační zůstatek poukázán. Protože tuto zásilku se nepodařilo příjemci doručit, má složitel za to, že "nemůže vyplatit podíl na likvidačním zůstatku příjemci pro jeho nepřítomnost a nemožnost jeho přítomnost zajistit dostupným způsobem" a že jsou proto splněny podmínky pro složení likvidačního zůstatku do soudní úschovy.

Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením ze dne 9.5.2006, č.j. 13 Sd 91/2006-4 řízení zastavil. Dospěl k závěru, že pravomoc českých soudů v majetkových sporech je podle ustanovení § 37 odst. 1 zákona č. [97/1963](#) Sb. dána jen tehdy, je-li "dána podle českých předpisů jejich příslušnost", a že podle ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř. je k řízení o úschovách příslušný soud, v jehož obvodu je místo plnění, popřípadě, jsou-li místa plnění v obvodu několika soudů, je příslušný soud, který nejdříve zahájí řízení. V projednávané věci je místo plnění "na adrese sídla příjemce, které je v cizině", a proto není "dána místní příslušnost žádného soudu v ČR" a k provedení tohoto řízení ani pravomoc českých soudů. Řízení proto muselo být podle ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. zastaveno.

K odvolání složitele Městský soud v Praze usnesením ze dne 29.9.2006, č.j. 24 Co 275/2006-9 usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Shodně se soudem prvního stupně dovodil, že pravomoc českých soudů v řízení o úschovách je dána jen tehdy, je-li dána jejich příslušnost, a že příslušnost soudů je třeba posuzovat podle místa plnění, které je ve smyslu ustanovení § 337 odst. 1 obchodního zákoníku "v sídle nebo místě podnikání, popřípadě bydliště" věřitele, tedy na území USA. Protože k řízení v projednávané věci není příslušný žádný soud v České republice, muselo být řízení podle

ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. zastaveno. Odvolací námitky odmítl s odůvodněním, že "ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř., jako ostatně § 86 o.s.ř. vůbec", platí "jen pro sporné řízení, zahájené na základě žaloby, jehož účastníky jsou žalobce a žalovaný", jak tomu nasvědčuje dikce § 86 odst. 1 o.s.ř. "jestliže žalovaný ... nemá obecný soud", § 86 odst. 2 o.s.ř. "proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud" a § 86 odst. 3 o.s.ř. "proti zahraniční osobě lze podat žalobu", že řízení o úschovách je "řízením nesporným, ve kterém účastníci nemají postavení žalobce a žalovaného a nejde o uplatňování práva proti někomu", a že v řízení o úschovách nelze aplikovat ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř., které upravuje tzv. obecnou příslušnost soudu, jejíž užití v tomto řízení vylučuje zvláštní ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal složitel dovolání. I když je podle ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř. příslušný k řízení o úschovách soud, v jehož obvodu je místo plnění, a i když "v obchodně právním vztahu je místem plnění sídlo věřitele", dovolatel namítá, že podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. lze proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v České republice, uplatnit majetková práva u soudu, v jehož obvodu má majetek, a že "jiným příslušným soudem v České republice" je nutno rozumět, "nemá-li takový subjekt obecný soud a ani žádný jiný soud příslušný". Ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. neplatí jen pro sporná řízení, neboť jsou "z jeho dosahu vyloučeny pouze věci osobního stavu a ochrana osobních nemajetkových práv". Ustanovení § 88 o.s.ř. upravuje výlučnou příslušnost ve vztahu k obecným soudům, určeným podle ustanovení § 85 o.s.ř. nebo podle ustanovení § 85a o.s.ř., a nikoliv také vůči místní příslušnosti upravené podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. Složitel navrhl, aby dovolací soud usnesení soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o usnesení, proti kterému je podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o.s.ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

V projednávané věci se složitel - jak vyplývá z jeho návrhu na zahájení řízení - domáhá, aby byla přijata do úschovy částka 57.227,- Kč jako likvidační zůstatek, na jehož výplatu má nárok příjemce jako jediný společník likvidované obchodní společnosti D. T.s.r.o. v likvidaci. Protože o splnění tohoto peněžitého závazku nestanoví smlouva a ani zákon něco jiného, je místem jeho splnění sídlo nebo místo podnikání věřitele; soudy tedy dovodily v souladu se zákonem, že místo splnění tohoto závazku se nachází na území USA.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 zákona č. [97/1963](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů je pravomoc českých soudů v majetkových sporech dána, je-li dána podle českých předpisů jejich příslušnost.

Podle ustanovení § 84 o.s.ř. je k řízení příslušný obecný soud účastníka, proti němuž návrh směřuje (žalovaného), není-li stanoveno jinak.

Podle ustanovení § 85a o.s.ř. je-li pro řízení v prvním stupni věcně příslušný krajský soud a místní příslušnost se řídí obecným soudem účastníka, je místně příslušným krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud účastníka.

Podle ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř. namísto obecného soudu, popřípadě namísto soudu uvedeného v § 85a o.s.ř., je k řízení příslušný soud, v jehož obvodu je místo plnění, jde-li o řízení o úschovách; jsou-li místa plnění v obvodu několika soudů, je k řízení o úschovách příslušný soud, který nejdříve zahájí řízení.

Podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v České republice, je možno uplatnit majetková práva u soudu, v jehož obvodu má majetek.

Úprava výlučné místní příslušnosti soudu obsažená v ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř. má za následek, že v řízení o úschovách nemůže být založena místní příslušnost soudu podle obecného soudu účastníka, proti němuž návrh směřuje, nebo soudu na výběr daného podle ustanovení § 87 o.s.ř. Určení místní příslušnosti soudu podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. však nevylučuje; nejedná se totiž o založení místní příslušnosti okresního soudu podle obecného soudu účastníka, proti němuž návrh směřuje (§ 84 o.s.ř.), popřípadě místní příslušnosti krajského soudu podle ustanovení § 85a o.s.ř., ale (obecně jen) pro případ, že tu není jiný soud v České republice, který by byl místně příslušným v majetkovém sporu nebo v jiné majetkové věci.

Vzhledem k tomu, že v posuzovaném případě se místo plnění nachází mimo území České republiky, je nepochybné, že podle hledisek obsažených v ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř. nelze určit místní příslušnost českého soudu k řízení o úschově, zahájeného složitelovým návrhem. Návrh na přijetí peněz do soudní úschovy je však majetkovým právem; není-li možné určit místní příslušnost soudu podle ustanovení § 88 písm. l) o.s.ř., je dána místní příslušnost podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř., má-li účastník v České republice majetek.

S názorem odvolacího soudu, podle kterého se místní příslušnost soudů řídí podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. jen v tzv. sporném řízení, dovolací soud nesouhlasí. Ze znění ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. a z logiky věci vyplývá, že se jím řídí všechny případy, bylo-li uplatněno u soudu majetkové právo a není-li možné jinak určit místní příslušnost soudu v České republice. Opačný závěr nelze úspěšně dovozovat ani z dikce ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř. "proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v České republice", neboť nedopadá pouze na případy, kdy uplatňuje své majetkové právo žalobce proti žalovanému (ve sporném řízení), ale i na situaci, kdy své majetkové právo uplatňuje jiný navrhovatel proti dalším účastníkům v tzv. nesporném řízení.

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že, je-li místo splnění závazku nebo jiného dluhu mimo území České republiky, je k řízení o úschově dána pravomoc českých soudů, má-li příjemce v České republice majetek a místní příslušnost soudu tedy je založena podle ustanovení § 86 odst. 2 o.s.ř.

Protože usnesení odvolacího soudu není správné, Nejvyšší soud České republiky je zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 9 k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro](#)

předplatitele)

- Opomenuté vyjádření účastníka řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Služební poměr
- Svéprávnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Určitost sankcionované povinnosti
- Pohledávka